



ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Иzx. № 37-17/12.10.2016г.

ДО
Г-ЖА ИВИЛИНА АЛЕКСИЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ЦЕНТРАЛНАТА
ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ

ДО
ЧЛЕНОВЕТЕ НА
ЦЕНТРАЛНАТА
ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ

ПОЗИЦИЯ

НА ОМБУДСМАНА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

УВАЖАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА ЦЕНТРАЛНАТА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ,

Обръщам се към Вас във връзка с три казуса от дейността на ЦИК, които засягат основните права на българските граждани, политическия плюрализъм и медийната свобода.

Първият, е свързан с постъпила до омбудсмана на Република България информация, че български граждани, живеещи във Великобритания, могат да бъдат възпрепятствани да упражнят изборното си право на предстоящите избори.

Последните изменения на Изборния кодекс от юли тази година предвиждат в държавите-членки на Европейския съюз в местата извън дипломатическите и консулските представителства изборителни секции да се образуват при наличие на не по-малко от 60 избиратели, подали заявления за гласуване (чл. 14, ал. 2 ИК). Текстът на закона обвързва българските институции задължително да предприемат действия по разкриване на такива секции. Така, Централната изборителна комисия има задължението не по-късно от 21 дни преди изборния ден да определи местата, където ще се образуват изборителни секции и броя на изборителните секции във всяко място, въз основа на подадените заявления, а конкретното местоположение на изборителните секции се определя със заповед на ръководителите на дипломатическите и консулските представителства. В същото време разпоредбата на чл. 14, ал. 5 ограничава общия брой

на избирателните секции, които могат да се образуват в една държава, като предвижда, че те не могат да надвишават 35.

Към настоящия момент във Великобритания има подадени над 7000 заявления, като в 51 места подадените заявления надхвърлят изисквания минимум от 60 за образуване на отделна избирателна секция. Това поставя Централната избирателна комисия в позиция с решението си да наруши или разпоредбата на чл. 14, ал. 2, ако не предостави възможност на избирателите да гласуват в съответното място в отделно създадена избирателна секция, или на чл. 14, ал. 5, ако приеме да се създадат повече от 35 избирателни секции на територията на Великобритания. Изборните статистики от предходни години показват, че броят гласували в дадено място е около 2,5 пъти по-голям от подадените заявления.

И докато за Великобритания съществуват сериозни и реални опасения, че броят на избирателните секции ще е недостатъчен за многобройните избиратели, в други държави ще бъдат служебно разкрити избирателни секции в дипломатически и консулски представителства при нито едно подадено заявление за гласуване и при отсъствието на български общности в тези места (Пхенянь, Улан Батор, Рамалла, Триполи, Багдад, Адис Абеба и редица други).

По повод на изложеното, изразявам безпокойството си, че въпреки гаранцията, предвидена в чл. 26, ал. 1 от Основния закон, българските граждани, където и да се намират, да имат всички права и задължения по тази Конституция, и въпреки регламентираното им в чл. 42 право да избират държавни и местни органи и да участват в допитвания до народа, е възможно български граждани, заявили желанието си да дадат гласа си на предстоящите избори, да са затруднени или направо лишени от това си право.

Изразявам безпокойството си и от факта, че в една демократичната и правова държава законът би следвало да гарантира реализацията на избирателното право като основно конституционно право. Конституцията е върховен закон и другите закони не могат да ѝ противоречат. Нейните разпоредби имат непосредствено действие. Избирателното право може да бъде упражнявано само по един единствен начин – чрез гласуване в избори за съответен държавен орган, както и в местни и национални референдуми. Всяко гласуване в изборите и референдумите представлява упражняване на субективното избирателното право на съответния гражданин.

В този смисъл, очаквам решението на Централната избирателна комисия да бъде в унисон с този конституционен принцип и да уважи волята и желанието на нашите сънародници извън страната, изразени в подадените от тях заявления да гласуват в отделни избирателни секции, като реши да се създадат толкова секции, за колкото има подадени изискуемия брой заявления за гласуване. Във Великобритания този брой към крайния срок е 51.

Второ, изразявам безпокойство от опита по административен път ЦИК да negliжира референдума, който трябва да се проведе заедно с изборите за президент и вицепрезидент. Решението на ЦИК № 3460-ПВР/НР от 09.09.2016г., според което българските граждани с избирателни права, явили се да гласуват, трябва да заявяват пред секционната избирателна комисия дали желаят да гласуват и в националния референдум, е в противоречие с демократичните принципи и нарушава гражданските права на гласоподавателите, като не им гарантира пряк достъп до съответната бюлетина. Все още не е изпълнен поетият ангажимент за преразглеждане на това решение и на практика не е регламентирана възможността избирателите сами да преценят след предоставяне и на двете бюлетини дали да участват и в националното допитване, или само в избора на държавен глава. Предоставянето на гласоподавателите на бюлетина за референдума, само след изрично поискване от тяхна страна, може да затрудни или даже да осуети участието им в допитването, поради причини като притеснение или страх да поискат такава.

Трето, неприемливи от гледище на действащия Изборен кодекс и конституционните принципи на политическия плурализъм и свободата на медиите са актовете на ЦИК, насочени към ограничаване на медиите и на правото на политическите субекти сами и без административна намеса да определят своите медийни партньори. С Решение № 3707-НР от 3 октомври 2016 г. за условията и реда за предоставяне и разходване на средствата за медийни пакети в националния референдум на 6 ноември 2016 г. ЦИК „дописва“ Изборния кодекс и създава правила, които пряко увреждат медийната свобода, като ограничава участието на регионални медии и онлайн новинарски услуги. Това би се отразило негативно върху правото на гражданите на информация за предстоящите избори и референдум.

Като омбудсман имам резерви и към съдържанието на Решение № 3755-НР от 08.10.2016г. на Централната избирателна комисия, което замени отмененото от Върховния административен съд Решение № 3707-НР от 3 октомври 2016 г. за условията и реда за предоставяне и разходване на средствата за медийни пакети в националния референдум на 6 ноември 2016 г. Не приемам за коректно определението за „медийни услуги“, съдържащо се в новото решение на ЦИК, с което отново се изключват интернет медиите и се заобикаля решението на ВАС. Същото е в противоречие и тълкува стеснително определението за „медийна услуга“ съгласно т. 15 от §1 на Допълнителните разпоредби на Изборния кодекс, тъй като изключва онлайн новинарските услуги - електронните издания на вестници, списания, информационни агенции и други електронни издания.

В заключение, като застъпник на правата и свободите на гражданите, призовавам Централната избирателна комисия в дейността си да се съобразява с конституционно гарантираните права на гласоподавателите и да преразгледа тези актове, които застрашават основни права на гражданите и медийната свобода в България. Ролята на

изборната администрация е да насърчава и улеснява гражданите и политическите субекти да упражняват правата си, а не да се създават допълнителни административни пречки, които не намират опора в законодателството.

В тази връзка смятам за особено важно да се гарантират възможностите на гражданите свободно и спокойно да упражнят правото си на вот, за което да бъдат създадени достатъчен брой секции в чужбина съобразно подадените заявления, да се приеме изрично решение за предоставяне едновременно и на бюлетина за гласуване на референдума, и за президентския вот на всеки избирател, отишъл в избирателната секция и да се премахнат ограниченията пред онлайн медиите за осъществяване на информационната кампания.

С уважение,

МАЯ МАНОЛОВА
ОМБУДСМАН НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ